

“Cal una solució política”

Professor d'història d'Orient Mitjà a la universitat de Haifa i secretari general del *kibbutz* Lehabot Habashan, Shimon Farja representa el sector més liberal de la intel·ligència jueva que veu en la negociació amb els palestins l'única via per trencar un statu quo perillós.

Al seu parer, com s'hauria d'establir una negociació amb els palestins?

—No existeix cap procés de pau que s'assoleixi a l'instant. És un procés per etapes. Primer cal que els palestins dels territoris ocupats decideixin els seus representants...

—Però el govern israelià nega qualsevol paper a l'OAP.

—Els palestins tenen tot el dret a elegir la seva delegació; ara bé, l'OAP mai va ser votada i, si en les eleccions que es convoquin, membres de l'OAP són elegits, hauran d'estar a la delegació, no en tinc cap dubte. Llavors hi ha una segona fase, que els palestins puguin organitzar-se segons el pla de l'autonomia ideat a Camp David. Paral·lelament cal començar a preveure com ha de ser la vida econòmica d'aquests territoris. En aquest punt podem començar a pensar en una federació israeliano-palestino-jordana on els interessos d'aquests tres grups es trobin mancomunats. Complerta aquesta fase, s'establirien relacions prou fluïdes per a assegurar a definir un model definitiu de pau entre Israel, els palestins i el món àrab, però això es farà després que hagi madurat un procés de pau. Llavors la confiança serà molt més gran. Si nó, fixi's en el cas d'Egipte, que ha estat un procés gradual de pacificació.

—¿La intifada no ha comportat una crisi de consciència entre les capes més cultes de la societat jueva?

—La intifada ha creat una situació conflictiva en la societat israeliana, no en tinc cap dubte. De totes maneres, i

això és fonamental dir-ho, s'han aconseguit desenvolupar determinats anticossos que fan que la nostra societat es mantingui sana ja que, pel fet de ser una democràcia, permet l'expressió i la discussió lliures.

—¿La renúncia de l'OAP a la lluita armada no ha estat suficient per Israel?

—A la pràctica l'OAP no ha renunciat a la lluita armada. Quan algun intendent palestí va plantejar el seu acord a parlar amb el govern israelià, l'OAP va dir que aquell que prengués la iniciativa rebria uns quants trets al pit. Fa molt poc temps que Arafat ha declarat que els ganivets palestins han de convertir-se en els fusells de la intifada, i han donat suport als escamots guerrillers que han intentat posar en perill la seguretat d'Israel. Mentre l'OAP mantingui el terror com a forma d'acció no pot ser un interlocutor vàlid.

—¿La legitimitat d'Israel no s'ha vist afectada per la repressió contra la població civil durant la intifada?

—Abans que res, cal entendre els motius de la intifada, i sorgeix perquè el grup de palestins que viu als territoris ocupats comença a plantejar el que és una gran frustració. La intifada reflecteix tant una lluita entre diversos corrents palestins com l'expressió violenta d'una situació concreta. A l'estat d'Israel, que té al seu càrrec els territoris com a carta per a una negociació, no li queda altra alternativa que controlar la violència. I és una expressió democràtica que els fets de la intifada tinguin una difusió pública als mitjans de comunicació. Hi ha matances

de palestins que no han estat mai ni difoses ni investigades a l'ONU: la de Jordània el 1970, la dels sirians o la de la falange libanesa.

—¿Es pot parlar d'una enemistat camuflada de certes nacions àrabs contra els palestins?

—Els països àrabs acullen els palestins com a refugiats, però no han volgut la seva integració amb la resta de la població, perquè si bé hi ha una afinitat comuna a tots els àrabs, els palestins tenen unes característiques pròpies que els diferencien dels àrabs sirians o iraquians. I aquest grup humà té dret a una solució política.

—Però l'espiral de frustració creix i es converteix en un cercle viciós de cada cop més difícil solució...

—Sóc dels que penso que el statu quo és molt perillós. Tot estancament dona més espai als extremistes i disminueix l'acció dels moderats i es necessita un espai per negociar, amb la guerra dels ganivets es complica encara més la situació. Però per a negociar cal trobar el marc adequat com abans millor. I ja han passat vint anys des de l'ocupació de Gaza i Cisjordània.

—¿La immigració dels països de l'est es pot convertir en un mannà inesperat?

—Hi ha un factor que no té res a veure ni amb la demografia ni amb el conflicte i és que els jueus surten de l'URSS i volen trobar una llar i Israel ha d'acollir-los, no té altra alternativa i això exigirà un esforç enorme.

—I pot comportar un increment de la colonització dels territoris ocupats.

—Hi ha prou terreny a l'actual

estat d'Israel per a encabir-hi aquesta població, no cal recórrer als territoris ocupats.

—L'economia d'Israel, molt dependent d'Estats Units, ¿pot aguantar aquesta inflació?

—La complexitat de la situació significa per a Israel un desafiament important, però Israel manté una economia independent i existeix la possibilitat de transformar aquest potencial humà en una gran eina de desenvolupament. Amb l'emigració soviètica arriben enginyers, metges, gent de tota mena que són una gran aportació al país.

—¿Una conferència internacional sobre l'Orient mitjà ajudaria a la resolució del conflicte?

—El que molesta d'aquest plantejament és que enfrontaria tots els països àrabs contra Israel i això no ajudaria a unes negociacions directes amb els palestins. A més, el problema del Líban o de Kuwait no té res a veure amb el conflicte judeo-palestí.

—¿Fins a quin punt la seguretat d'Israel justifica l'ús de qualsevol acció fora de les seves fronteres?

—El problema d'Israel és com mantenir la seva seguretat sense danyar la democràcia, perquè encara que Israel necessita per raons de seguretat atacar bases terroristes fora del país, aquesta és una última opció per garantir la llibertat dels seus ciutadans. La defensa no és fàcil, però a Israel l'exèrcit no intervé en les decisions polítiques

—¿Es pot ser jueu i antisionista?

—En aquest punt de la història la vida com a jueu pot

"Per a negociar cal trobar el marc adequat com abans millor".

JORDI MOHEBA

prendre diverses formes, però tot i que es pot no adherir-se a tot el concepte del moviment sionista, no hi ha cap possibilitat real de viure seriosament com a jueu sense sentir la centralitat de l'estat d'Israel, una adhesió a les metes del moviment sionista.

—*El sionisme, i Israel posteriorment, van ser durant molts anys un model per a l'esquerra europea. ¿El conflicte amb els palestins pot haver trencat aquesta imatge?*

—El sionisme des d'un primer moment va ser un marc general que incloïa diferents concepcions tant socialistes com religioses. Passa que en determinats moments, en el treball de colonització del futur estat d'Israel, els grups pioners van ser socialistes. En aquest sentit, hi ha hagut una transformació fruit dels mateixos can-

vis ideològics generals però Israel manté algunes particularitats, com el moviment kibbutzà o el fet de ser una economia mixta on perduren factors cooperatius al costat del capitalisme, un procés d'assegurar el benestar social de tots els seus habitants.

—*¿Les tensions entre els jueus provinents d'Europa i els que han arribat dels països àrabs han condicionat la mateixa essència de l'estat d'Israel?*

—Al principi, el 1948, Israel era un estat de 650.000 persones que era conduït pels europeus arribats de tot el continent.

Després s'hi afegeix una gran onada migratòria dels països àrabs, uns països amb una estructura social totalment diferent. Sense dubte, en aquest període es produeix un

xoc, una crisi per a aquestes famílies que provenien de països tan diferents. Cal entendre que és una crisi habitual de qualsevol migració on les estructures tradicionals xoquen amb una societat moderna en formació.

Avui dia s'ha superat aquesta diferència entre orientals i occidentals i això es pot veure en la integració de les generacions joves que viuen en una nova societat que és un conglomerat de més de cent cultures de diferents països.

—*¿L'augment dels partits religiosos evidencia un canvi més profund del panorama polític israelià?*

—En els últims anys hi ha un augment dels corrents religiosos però no es pot plantejar com una cosa definitiva.

—*La seva influència no es correspon, però, amb la seva*

representativitat.

—Això té a veure amb el tipus de sistema governamental d'Israel, que permet que grups molt petits puguin exercir una gran influència ja que la formació de coalicions crea una gran dependència dels grans blocs cap als partits petits.

—*¿No caldria reformar el sistema polític per a afrontar amb garanties una negociació?*

—En aquests moments es planteja l'elecció directa del primer ministre perquè aquest no depengui directament de la majoria parlamentària. Però una iniciativa de negociació ha de partir d'un ampli acord entre els dos grans blocs polítics, el likud i els laboristes, amb el suport de tot el Parlament.

Oriol Malló